

první kapitola s názvy komparatistiky (*Tvorba F. M. Dostojevského a tradice zobrazení dětství v ruské a západoevropské literatuře*). V tomto smyslu odkazují také k aktivitě brněnského rusisty Jaroslava Mandáta (1924-1986) a jeho žáků, kteří se tímto tématem zabývali řadu let. Knížka R. Hříbkové je solidním vhladem do tematologie Dostojevského i do utváření poetiky jeho děl.

Lenka Vachalovská a Miluša Bubenská vydaly roku 1995 bibliografii děl literárního vědce žijícího dlouhá léta v pražské emigraci Alfreda Bema, rok nato editovaly jeho *Письма о литературе*, soubor jeho statí a recenzí. Miluša Bubenská se také zásadním způsobem podílela na uspořádání Bemovy expozice a vydání katalogu z výstavy v Muzeu F. M. Dostojevského v Sankt-Petěrburgu. Pro katalog napsala klíčovou stať *Возвращение мастера. По случаю выставки «Эмигрантский период жизни и творчества Альфреда Людвиговича Бема»* doprovázenou dobovými fotografiemi. Podstatné je, že se zintenzivnila činnost našich rusistických institucí a jednotlivců zkoumajících ruskou emigraci (např. ve Slovanském ústavu AV ČR v Praze se ruskou emigrací zabývá speciální oddělení) – postavení bývalého Československa a konkrétně Prahy bylo v tom kdysi nepominutelné. Konkrétně A. Bem se vzpomíná nejen pietně – byl opravdu stěžejní postavou ruské literární vědy 20. století, nejen do-
stojevskologie.

Rusistika, zejména literárněvědná, v posledních letech kvantitativně vyrostla: akce budí reakci a rusistika jako zdánlivě passéistický jev 90. let prožívá svou renesanci: ostatně zájem o rusistiku na univerzitách to potvrzuje. Nyní jde o to, aby kvantita přerostla také v kvalitu, v kategoriálně nové pohledy na ruskou literaturu, aby se objevily nové koncepty založené na objevné metodologii, teorii, komparatistice a genologii. Snad jsou tyto i jiné studie k tomu nezbytnými stupínky.

Ivo Pospíšil

Tvorba A. S. Puškina – nevyčerpatelné téma

Pospíšil, I.: Na výspě Evropy. Skici a meditace k 200. výročí narození Alexandra Sergejeviče Puškina. Masarykova univerzita, Brno 1999, 106 str.

V tomto roce si připomínáme 200. výročí narození A. S. Puškina, velké osobnosti literatury nejen v měřítku ruském, ale vůbec celosvětovém. Taková událost je výzvou pro vědce i literární nadšence. Významný brněnský badatel Ivo Pospíšil vydal k této příležitosti novou monografii poněkud netradičního charakteru, soubor postřehů ke spíše méně známým skutečnostem Puškinova díla.

Autor pohlíží na Puškina jako na osobnost snažící se překlenout svým dílem prostorovou vzdálenost mezi Ruskem a Evropou, časovou vzdálenost mezi 18. a 19. stoletím, společenskou a kulturní vzdálenost mezi Ruskem starým a novým. V románu ve verších *Evžen Oněgin* vidí I. Pospíšil sice neplánovaný, zato však zdařilý krok k opravdové románové tvorbě.

Puškinova recenze na knihu E. Jamese *John Tanner*, která je spíše rozsáhlým komentářem, zaujala autora publikace především jako ojedinělý a důležitý doklad dobových rusko-amerických kulturních a literárních vztahů. I. Pospíšil dále posuzuje Puški-

na jako literárního kritika, historika a teoretika a zabývá se také michajlovským podzi-
mem, obdobím v Puškinově životě, které dalo světové literatuře díla obrovské ceny
a významu. Závěrečná kapitola pak hodnotí A. S. Puškina v celé šířce jeho uměleckého
záběru a zdůrazňuje jeho cit pro čas, kreativitu a historické myšlení.

Při koncipování monografie, jejíž přitažlivost umocňuje tematická různorodost,
využil I. Pospíšil částečně svých již publikovaných statí. Uspořádané do jednoho celku
a doplněné plní beze zbytku úkol, který si autor dozajista stanovil – přinést nové zají-
mavé pohledy na umělce světového formátu. Publikace významně obohacuje puškino-
logická bádání a přispívá k letošním oslavám Puškinova výročí.

Šárka Toncrová